

**İSTANBUL
GÜVENLİK
KONFERANSI**
istanbulguvenlikkonferansi.org

**2015
TÜRKİYE**

DEVLET DOĞASININ DEĞİŞİMİ ÇALIŞTAYI

Beklenti Yönetimi ve Güvenlik

**DEVLET DOĞASININ
DEĞİŞİMİ ÇALIŞTAYI**
Beklenti Yönetimi ve Güvenlik

**İSTANBUL
GÜVENLİK
KONFERANSI**

VİZYON BELGESİ (TASLAK)

DEVLET DOĞASININ DEĞİŞİMİ ÇALIŞTAYI

“Beklenti Yönetimi ve Güvenlik”

(03-05 Aralık 2015, İstanbul)

“Memleket tutmak için çok asker ve ordu lazımdır... Askerini beslemek için de çok mal ve servete ihtiyaç vardır... Bu malı elde etmek için halkın zengin olması gerekir... Halkın zengin olması için de doğru / adil kanunlar konulmalıdır... Bunların biri ihmal edilirse dördü de kalır... Dördü birden ihmal edilirse, beylik çözülmeye yüz tutar...”

YUSUF HAS HACİB

Devlet, can ve mal güvenliği gibi hayati ihtiyaçları karşılama temeli üzerinde yükselir ve vatandaşlarına iyi bir hayat sunduğu sürece varlığını korur. Bu bağlamda devletin amacının “mümkün olan en geniş kitleye mümkün olan en iyiyi temin etmek” olduğu ileri sürülmüştür. Devletin varlığını sürdürmesi sadece mevcut faaliyetlerine değil, aynı zamanda geleceğe dair vatandaşları nezdinde oluşturduğu inanca da bağlıdır. Bu durum **meşruiyet** algısı ve **beklenti yönetimi** kavramlarının **devletin bekası** açısından ne denli önemli olduğuna işaret eder.

Mümkün olan en iyinin nasıl sağlanacağı konusunda tarih boyunca ileri sürülen görüşlerin bir kısmı **bireyi**, bir kısmı ise **toplumu** temel alan açıklamalar yapmışlardır. Bireyi esas alan yaklaşımlar toplumun mutlu olmasının tek tek bireylerin mutlu olmasına bağlı olduğunu, dolayısıyla devlet faaliyetlerini minimum düzeyde tutmak gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Toplumunu esas alan yaklaşımlar ise mutlu bireyin ve toplumsal ilerlemenin ancak iyi bir sosyal hayat içerisinde mümkün olabileceğini, dolayısıyla devletin oldukça geniş bir faaliyet alanına sahip olması gerektiğini savunmuşlardır.

Bilindiği üzere “ulus-devlet” modern bir kavramdır ve Orta Çağ’a ait siyasi yapıların dönüşmesi ile ortaya çıkmıştır. Modern dönemin başlangıcında devletler ulus oluşturmaya çabalarırken, 19. yüzyılda milliyetçiliğin yükselişi ile birlikte “uluslar” devlet oluşturmaya başlamış ve sonuçta “ulus-devlet” son dönemin norm siyasi yapısı haline gelmiştir. Ne var ki, gerek 1. ve 2. Dünya Savaşları’nın asıl sorumlusu olarak aşırı milliyetçiliğin görülmesi gerekse liberal kapitalist küresel sistemde devletlerin işlevselliklerini koruma arayışları, milliyetçiliğin aşınmasına ve ortak pazar temelli **bütünleşme** çabalarının yoğunlaşmasına neden olmuştur. İlk önemli örneği AT/AB olmak üzere, **ulus-devletten piyasa devletine** doğru bir dönüşüm başlamıştır. Bu dönüşüm tüm dünyada hâlen devam etmektedir. Özellikle son 30 yılda Çin’de yaşanan deneyim dikkate alındığında, bireyi ya da devleti önleme bağlamında **devlet doğasının ideolojik düzlemde de değişmekte** olduğu gözlemlenmektedir.

DEVLET DOĞASININ DEĞİŞİMİ ÇALIŞTAYI

Beklenti Yönetimi ve Güvenlik

Dünya değişik devlet ve yönetim tecrübelerinden geçmiş, **Sosyalizm** denenmiş, ideal noktada olmasa da **Komünizm** ya da **Liberalizm** denenmiştir. Özellikle Batı Avrupa ülkelerinde farklı toplumsal kesimlerin ideolojik yönelimleri arasında bir uyum sağlamak ve meşruiyet algısını daim kılmak üzere “**sosyal devlet**” uygulamalarına gidilmiştir. Şu anda Çin’in şahsında vücut bulan bir “**devlet kapitalizmi**” de sınama aşmasındadır.

Devlet doğasının değişmesi **içeride yasaların, dışarıda stratejik yönelimlerin değişmesi** demektir. Bazen içerdeki yasaların değişmesi, stratejik yönelimlerin değişmesine neden olurken, bazen de stratejik yönelimler, iç politik düzenlemeler üzerinde belirleyici etki gösterir. Bu nedenle **iç-dış politika etkileşiminin** doğru düzenlenmesi ve yönlendirilmesi gerekir.

Devlet doğası değişimi içinde sistematik yeni arayışlar olduğunu, bu anlamda dünya sisteminin nihai sona gelmediğini, sürekli daha iyi bir sistem arayışının söz konusu olduğunu, hatta bir **sistem krizi** yaşandığını söylemek de mümkündür. Özellikle refah, işsizlik, sosyal güvenlik, toplumlararası eşitlik gibi birçok sorunun devlet doğasının değişimi içerisinde nasıl çözüleceği konusunda çok ciddi arayışlar gözlemlenmektedir.

“Kapitalizm devam edecek mi?”, “ABD, kapitalist dünyanın öncülüğü kapasitesini daha ne kadar sürdürebilecek?” gibi bu arayışa temel teşkil edebilecek sorulara şimdiden tam zamanlı ve isabetli cevaplar vermek zordur. Ama siyaset biliminin temel kavramlarından olan **meşruiyet** algısı üzerinden bir takım tahminlerde bulunmak mümkündür.

Meşruiyet kavramını ulusal ve uluslararası sistem düzeylerinde ayrı ayrı ele almak gerekir. **Ulusal düzeyde meşruiyet**, vatandaşların gelecek ile ilgili kaygı ve beklentileri konusunda başarılı ve inandırıcı bir perspektif sunulmasını, onların inanç ve rızalarının devlete yönelmiş olmasını gerektirir. Bu durum bir ülkenin **hem iç politikası hem dış politikası için** aynı ölçüde geçerlidir.

Uluslararası sistem düzeyinde meşruiyet ise mevcut uluslararası sistemin bekası açısından hayati öneme haizdir ve sistem düzeyinde etkili olan tüm aktörlerin beklentilerine tatminkâr cevap verebildiği ölçüde işlevselliğini koruyacaktır. Günümüzdeki küresel terör olayları bağlamında **ulus-devletin meşru şiddet kullanma tekelinin** sorgulamaya açılmasını, bir de bu açıdan değerlendirmek büyük önem taşımaktadır. Devletin şiddet kullanma tekeli kaybetmekte oluşu; önümüzdeki dönemlerde “**savaşların**”, **terör grupları ve “meşru” devletler arasında** yapılacağı varsayımlarına neden olmuştur. Günümüzde Irak, Somali, Afganistan, Pakistan gibi pek çok ülkede yaşanan çatışma ve gerginliklerin ardında bu tür yaklaşımlar yatmaktadır.

Ekonominin hayatın her alanını kontrol etmeye başladığı çağımızda, “**beklenti yönetimi**” de; gerek devletin meşruiyetinin güvence altına alınması, gerek iç-dış politika etkileşimine yön verilmesi, gerekse diğer ülkelerin dış politikalarının kamu diplomasisi faaliyetleri ile etkilenmesi bağlamında özellikle küresel güçler tarafından daha fazla ağırlık verilen bir öncelik/yöntem haline gelmiştir.

DEVLET DOĞASININ DEĞİŞİMİ ÇALIŞTAYI

Beklenti Yönetimi ve Güvenlik

“**Beklenti yönetimi**” hem bir devletin başarısının temel kıstası, hem de iç ve dış politikada güvenlik ve istikamet belirleme gücünün temel bileşenidir. Bu nedenle önümüzdeki dönemde Türkiye ölçeğindeki devletlerin vatandaşlarının beklentilerini yönetebilmesi; dış etkilerin kontrol edilmesini, iç bütünlüğün güçlendirilmesini, özetle **güvenliğin** belirleyici etkeni olacaktır. Kısıtlı şartlar ve iktisadi sorunlar içerisinde Beklenti Yönetimi’nin iyi gerçekleştirilemediği ülkelerin hızla kaosa sürüklenmesi ve manipüle edilmesi kaçınılmazdır.

Beklenti yönetiminin başarıya erişebilmesi için vatandaşa karşı dürüst devlet imajını korumak, az söz verip çok hizmet götürmek, vatandaşların ihtiyaç duyacakları hizmeti daha onlar talep etmeden arz etmek, devlet-vatandaş iletişimini sağlam tutmak, belirli zaman dilimlerinde uygulamaya dönük bilimsel eleştirel - raporlar hazırlamak ve buradan oluşan geri beslemeler ile yeni uyumlu politikalar geliştirmek gerekmektedir. En önemli husus vatandaşın devlete karşı beslediği güven duygusunun korunması, devleti ve ülkesi ile gurur duymasının sağlanmasıdır. Bu noktada devletin yürüttüğü faaliyetler günümüzde tek başına yeterli olmayabilir.

İç barış ve toplumsal olaylar yanında, **mülteci akını** gibi dış kaynaklı hareketliliklerin toplumsal iç bütünlüğü bozmayacak ve devletin bekasını tehdit etmeyecek biçimde yönetilmesi ile ilgili başarı; hem devlet ve toplum arasında meşruiyet bağının pekiştirilmesi, hem de askerî, diplomatik konular başta olmak üzere iç ve dış güvenlikte devletin elini güçlendirecektir.

Çözüm süreci, gezi olayları gibi dâhili süreçler yanında, **mülteci akını** gibi dış kaynaklı hareketliliklerin toplumsal iç bütünlüğü bozmayacak ve devletin bekasını tehdit etmeyecek biçimde yönetilmesi ile ilgili başarı; hem devlet ve toplum arasında meşruiyet bağının pekiştirilmesi, hem de askerî, diplomatik konular başta olmak üzere iç ve dış güvenlikte devletin elini güçlendirecektir.

Bu bağlamda hazırlanan “**Devlet Doğasının Değişimi | Beklenti Yönetimi ve Güvenlik**” başlıklı araştırma / proje etkinlikler dizisinin amacı; Türkiye’nin ve dost, kardeş, müttefik ülkelerin vatandaşları ve uluslararası sistem nezdindeki meşruiyetinin sağlamlaşmasına katkı yapmak, devlet doğasının sorgulandığı ve yeni arayışların devam ettiği günümüzde “beklenti yönetimi” gibi temel kavramlar çerçevesinde geliştirilmesi gereken politikaların yanı sıra farklı toplumsal kesimlerin, akademik camianın, STK’ların ve düşünce kuruluşlarının bu yönde sağlayabileceği katkıyı tartışmak, entelektüel bilinç ve iletişim ortamı oluşturmaktır.

Felsefi tartışmalardan öte, sanayi devrimini ya da ateşli silahların çıkışını geç fark eden ulusların yaşadığı acı deneyimler “devlet doğasının değişimini” yönetemeyen ülkeler içinde söz konusu olabilecektir. Doğu ile Batı arasında yüzyılı şekillendirecek rekabetin temel enstrümanları **mikro milliyetçilik, entegrasyon ve öngörülemezlik** olarak şekillenmekte, Bölgemiz bu enstrümanların ilk deneyimlerine ev sahipliği yapmaktadır. Bu bağlamda devlet doğasının değişimi ile ilgili farkındalık sürecin yarısıdır.

DEVLET DOĞASININ DEĞİŞİMİ ÇALIŞTAYI

Beklenti Yönetimi ve Güvenlik

Özetle temel referans; devlet aygıtının anlam ve işlevinin özellikle Batı'dan başlayarak yeniden inşa edildiği ve buna bağlı gelişen küresel sofistike rekabetin Ülkelerin varlığı ve istikrarını tehdit ettiği tarihsel dönem de değişen "devlet doğası" karşısında dönüşümü yönetebilecek proaktif / inovatif öneriler arayışdır.

Ana Tema

Beklenti Yönetimi ve Güvenlik

Alt Temalar

Devlet, İktidar, Meşruiyet; Tarihî, Ekonomik, Kültürel, Psikolojik Etkenler

Devlet Doğasının Dönüşümünde İdeolojik ve Pragmatik Unsurlar

Devlet Doğası ve Uluslararası Sistemde Değişim ve Beklenti Yönetimi

İç - Dış Güvenlikte Yeni Beklenti Yönetimi Dinamikleri

Kaynaklar Sisteminde Beklenti Yönetimi ve Güvenlik

(Doğal Kaynaklar, İnsan Kaynağının Eğitimi ve Niteliği, Sivil - Asker İlişkileri, Din, Dil, Kaynakların Yönetimi ve Paylaşımı, Bölgesel Yönetim, Nüfus, Sağlık, İklim, Enerji - Su - Gıda, Doğal Felaketler, Refah, İşsizlik, Adalet - Eşitlik vb.)

Proaktif ve İnovatif Önermeler; Modeller / Kurumlar / Ağlar ("Network"ler)

İSTANBUL GÜVENLİK KONFERANSI

"Değişen devlet doğası" temelinde ulusal, uluslararası güvenlik konularının ve küresel yönetim mekanizma ve kurumlarının her yıl farklı bir gündemle tartışılacağı Konferans; İstanbul merkezli olarak oluşturulmuştur. Bu bağlamda, tarihî ve güncel referansları ile İstanbul'un; yeni şekillenen dünyayı anlamak için ilham kaynağı olması, bu çerçevede entelektüel birikimi ve Doğu - Batı tecrübesi ile de Türkiye'nin küresel akıl rol üstlenmesine katkı sağlaması hedeflenmiştir. Yumuşak ve sert güç, yeni sektörel diplomasi ve güvenlik kanalları, güç ve adalet inşası, "mikro-milliyetçilik, entegrasyon ve öngörülemezlik" rekabet parametreleri ile şekillenen yeni devlet doğası ve değişen uluslararası sistem ve yükselen ve orta ölçekli güçlerin yeni uluslararası düzendeki yeri ve politikaları İstanbul Güvenlik Konferansı'nın bundan sonraki yıllarda da tartışma konuları olmaya devam edecektir.